

TURVAA OIKEUTESI UUDELLA SOPIMUKSELLA TEKIJÄNOIKEUKSIEN SIIRROSTA

Av-teosten käyttö ja av-tekijöiden asema

Televisiota katsellaan ja audiovisuaalisia teoksia käytetään enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Nopeat internetyhteydet ja päätelaitteiden kehitys ovat merkittävästi lisänneet mahdollisuuksia hyödyntää av-teoksia kaupallisesti.

Samanaikaisesti kilpailu av-teoksiin liittyvistä tekijänoikeuksista on kiristynyt, eivätkä av-tekijät aina saa heille kuuluvia korvauksia teostensa käytöstä. Usein tekijöiltä vaaditaan kertakorvausta vastaan kaikkia luovutettavissa olevia tekijänoikeuksia edelleenluovutus-oikeuksin. Tätä ei pidetä nykytilanteessa kohtuullisena.

Mitä ollaan tekemässä?

Av-tekijäjärjestöt keräävät sopimuksella tekijänoikeuksien siirrosta (jäljempänä tekijänoikeussopimus) jäseniltään yksinoikeuksia tietyillä av-teosten massakäyttöalueilla. Tämä tehdään av-tekijöiden taloudellisen aseman ja heidän teoksiinsa liittyvän määräysvallan vahvistamiseksi.

Mitä on av-teosten massakäyttö?

Massakäyttöalueilla suuri määrä käyttäjiä käyttää suurta määrää av-teoksia. Av-teosten massakäyttöalueita ovat mm. televisiokanavien edelleenlähettäminen kaapeli- ja teleoperaattoreiden toimesta sekä av-teosten julkinen esittäminen, jota tapahtuu tuhansissa asiakas- ja toimitiloissa – esimerkiksi ravintoloissa ja muissa palveluyrityksissä.

Teosten massakäyttöalueilla yksittäinen tekijä tai av-tekijäjärjestö

ei käytännössä kykene itse myöntämään kattavia käyttöluovia. Näissä tilanteissa tekijät voivat myöntää luvan teoksensa käyttämiseen ai-noastaan useita eri oikeudenhaltijaryhmiä laajasti edustavan tekijänoikeusjärjestön kautta, kuten musiikin osalta Teoston ja Gramexin toimesta on jo pitkään menetelty. Av-tekijöiden osalta tekijänoikeusjärjestö Kopiosto toimii tällaisena järjestönä.

Kopioston rooli

Av-tekijä tekee tekijänoikeussopimuksen av-tekijäjärjestön kanssa. Järjestöt siirtävät kerättyjen yksinoikeuksien hallinnoinnin Kopiostolle, joka voi tämän jälkeen entistä tehokkaammin valvoa av-tekijöiden etuja sekä kerätä ja tilittää heille korvauksia.

Tekijänoikeussopimuksen keskeinen sisältö

Tekijänoikeussopimuksessa määritellyt av-teosten käyttöalueet ovat televisio- ja radio-ohjelmien opetus-käyttö, televisiokanavien edelleenlähettäminen kaapeli- ja muissa verkoissa, yleisölle välittäminen, julkinen esittäminen, verkkotalennuspalvelut ja ei-kaupallinen tallennekäyttö sekä hyvitysmaksun hallinnointi.

Uudella tekijänoikeussopimuksella

- 1. kerätään yksinoikeuksia** edellä mainituilla av-teosten käyttöalueilla,
- 2. katetaan kaikki av-teokset** – ei pelkästään televisiossa esitettyjä ja
- 3. huomioidaan av-teosten uudet käyttötavat** mm. verkkotalennuspalveluiden osalta.

Av-tekijöitä edustavat järjestöt suosittelevat tekijänoikeussopimuksen tekemistä.

Suurien yksinoikeuksien keräämisen tarkoituksena on vahvistaa av-tekijöiden edunvalvontaa. Kaikkien av-teosten kattaminen on tarpeellista, koska yhä suurempaa osaa av-teoksista ei enää lähetetä televisiossa vaan hyödynnetään muilla tavoilla, esimerkiksi internetissä striimamalla. Verkkotalennuspalveluiden osalta tekijänoikeussopimus mahdollistaa jatkossa niiden tehokkaan lisensoinnin.

Tekijänoikeussopimus laajentaa ja vahvistaa niitä valtuuksia, jotka av-tekijä on jo aiemmin antanut Kopioston valvontavaltakirjalla. Muiden kuin av-teosten oikeuksien osalta Kopioston valvontavaltakirja jää voimaan. Jos tekijä on av-teosten lisäksi tehnyt kirjallisia teoksia¹, toiminut kuvittajana, valokuvaajana tai kuvataiteilijana, tulee näiden oikeuksien osalta jatkossakin antaa Kopiosto-valvontavaltakirja. Se mahdollistaa valokopiointin ja digitaalisen käytön lisensoinnin mm. oppilaitoksissa.

¹ Kirjallisia teoksia ovat esimerkiksi lehtiartikkelit, novellit, tieto- ja oppikirjat, runot, näytelmät ja käännökset.

Tekijänoikeussopimuksen avulla vahvistetaan av-tekijöiden taloudellista asemaa ja heidän teoksiinsa liittyvää määräysvaltaa.

Tekijänoikeussopimuksen hyödyt ja seuraukset

Tekijänoikeussopimuksen tekemisen jälkeen

- siinä määritellyt oikeudet eivät voi enää siirtyä av-tekijältä kolmansille osapuolille, eikä av-tekijä voi solmia muita sopimuksia av-tekijäjärjestölle siirtämienä yksinoikeuksien osalta.

Tästä syystä

- av-tekijällä on mahdollisuus saada Kopioston kautta korvauksia teostensa käytöstä mm. sellaisilta käyttöalueilta, joilta ei tällä hetkellä kerätä lainkaan korvauksia av-tekijöille. Tällainen käyttöalue on esimerkiksi julkinen esittäminen.
- Av-alan sopimuksiin tulisi selvytyden vuoksi lisätä seuraava maininta: "Sopimus ei koske niitä oikeuksia, jotka tekijä on tekijänoikeussopimuksella tai valvontavaltakirjalla luovuttanut av-tekijäjärjestö XXX:lle."

Tekijänoikeussopimuksen tekeminen ei vaikuta mahdollisiin jäsenyyksiin av-tekijäjärjestöissä. Järjestöt neuvottelevat myös jatkossa av-tekijän puolesta työehto- ja muista kollektiivisista sopimuksista.

Miten tekijänoikeussopimus tehdään?

Av-tekijä tekee tekijänoikeussopimuksen valitsemansa av-järjestön/järjestöjen kanssa. Sopimuksen tekeminen ei edellytä järjestön jäsenyyttä.

Tekijänoikeussopimusten keräämisestä huolehtii Kopiosto. Sopimus

tehdään ensisijaisesti sähköisenä osoitteessa www.kopiosto.fi/tekijanoikeussopimus. Sopimuksen tekeminen sähköisesti edellyttää pankkitunnistautumista.

Missä ominaisuudessa?

Tekijänoikeussopimuksessa av-tekijä yksilöi, missä ominaisuudessa hän tekee sopimuksen. Av-tekijä voi esimerkiksi ilmoittaa tekevänsä sopimuksen kuvaajan ja ohjaajan ominaisuudessa. On tärkeää huomioida kaikki ominaisuudet, joissa av-tekijä toimii.

Tekijä voi tehdä tekijänoikeussopimuksen samassa ominaisuudessa vain yhden av-tekijäjärjestön kanssa. Syynä tähän on se, että yksinoikeutta ei voi luovuttaa kuin yhdelle taholle kerrallaan.

Vaihtoehto sähköiselle sopimukselle

Mikäli av-tekijällä ei ole mahdollisuutta sähköisen sopimuksen tekemiseen, voi sopimuksen tehdä myös paperilla. Sopimusdokumentteja voi ladata ja tulostaa osoitteessa www.kopiosto.fi/tekijanoikeussopimus tai tilata suoraan Kopiostosta. Paperisista tekijänoikeussopimuksista yksi kappale jää tekijälle itselleen ja toinen postitetaan henkilötietolomakkeen kera Kopiostoon, joka huolehtii tekijänoikeussopimusten keräämisestä ja toimittamisesta sopimuksen järjestöosapuolelle.

Sopimuksen postittaminen on ilmaista, kun kuoreen kirjoitetaan seuraavat tiedot:

Kopiosto ry
Tunnus 5000467
TEKIJÄNOIKEUSSOPIMUS
00003 Vastauslähetyt

Lisätietoja

Lista usein kysytyistä kysymyksistä löytyy osoitteesta www.kopiosto.fi/tekijanoikeussopimus.

Mikäli kysymykseesi ei sitä kautta löydy vastausta, voit soittaa Kopiostoon (09 4315 2370) tai lähettää sähköpostia tekijanoikeussopimus@kopiosto.fi.

Lisätietoja antaa myös omaa alaa edustava Kopioston jäsenenä oleva av-tekijäjärjestö.

Kopiosto av-tekijöiden edunvalvojana

Tekijänoikeusjärjestö Kopiosto edustaa 27 av-tekijäjärjestöä, ja sillä on 27 000 valvontavaltakirjaa av-tekijöiltä. Kopiostossa on korkeatasoista sopimus- ja tekijänoikeudellista osaamista sekä kehittyneet tilitysprosessit, joiden avulla korvaukset voidaan tilittää henkilökohtaisesti av-tekijöille. Av-tekijöiden oikeuksien puolustamisesta ja hallinnoinnista sekä korvausten henkilökohtaisesta tilittämisestä Kopiostolla on jo lähes 30 vuoden kokemus.

www.kopiosto.fi

KOPIOSTO
TEKIJÄNOIKEUSJÄRJESTÖ